

БЪЛГАРСКИ

2011 03



О, Шипка. Трети март • 12 точки: Имат ли бъдеще малцинствата?
Празници в детската градина • Български писатели в Будапеща
Джаз и български фолклор

Вестник на
българите в Унгария

A magyarországi
bolgárok kétnyelvű
havi lapja
www.bolgarok.hu

ЧЕТЕТЕ БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ!
OLVASSÁK A BOLGÁR HÍREKET!



BOLGÁR HÍREK JAVÉTOV

О, Шипка!

Трети март в Българския културен дом



Иван Вазов Опълченците на Шипка

*О, Шипка!
Три дена младите дружини
как прохода бранят. Горските долини
трепетно повтарят на боя ревът.
Пристъпни ужасни! Дванайсетий път
гъсти орди лаят по урвата дива
и тела я стелят, и кръв я залива.
Бури подир бури! Рояк след рояк!
Сюлейман безумний сочи върха пак
и вика: "Търчете! Тамо са раите!"
И ордите тръгват с викове сърдити,
и "Аллах!" гръмовно въздуха разпра.
Върхът отговаря с други вик: ура!
И с нов дъжд куришуми, камъни и дървье;
дружините наши, оплискани с кърви,
пушкат и отблъскват, без сигнал, без ред,
всякой гледа само да бъде напред
и гърди геройски на смърт да изложи,
и един враг повеч мъртъв да положи.*

На входа, както винаги, стоят момичета с народни носии и закичват мартеничка на всеки, който влезе. Посрещат гостите с погача и шарена сол. Трети март е. Празникът, който българите в Унгария празнуват от десетилетия. Сценарият е добре известен: под звуците на „Край Босфора шум се вдига“ излъчените от Дружеството на българите в Унгария знаменосци (тази година: Николай Велков, Димитър Кушев, Веселин Владов и Димитър Куцаров) внасят знамето на най-старата българска организация в Унгария. Звучат българският и унгарският химн, накрая завършва с „Многая лета“.

Вечерта започна с прочитане на приветствения адрес на Симеон Дянков (публикуваме го отделно) до българите по света.

Тази година гост на тържеството беше Ласло Сасфалви, държавен секретар, отговарящ за работата с църквите, националностите и обществеността, който поднесе приветствие от името на унгарското правителство. Посланик Димитър Икономов също почете тържеството ни, както и председателите на гръцкото, украинското и хърватското републиканско самоуправление. Гост на празника бе и заместник-кмета на Ержебетварош Габор Юхас.

Ласло Сасфалви започна своето слово с откъс от Вазовата поема „Опълченците на Шипка“ и подчерта значението на 3 март за всички българи по света. Той заяви, че България и Унгария, като членове на ЕС, са заинтересувани да задълбочат сътрудничеството си и увери, че унгарското правителство неизменно подкрепя влизането на България в Шенгенското пространство. Сасфалви увери представителите на националностите в Унгария, че и в подготвящата се нова конституция техните права ще бъдат подобаващо отбелязани, че културната автономия на малцинствените общности трябва да продължи да се развива и укрепва. Правителството смята за свой партньор Българското републиканско самоуправление и подкрепя неговите институции. В същото време държавният секретар призова да бъдат осмислени и уточнени правата на малцинствата, за да бъде избегнати фалшивите гласове, подадени злоумишлено от хора, които не са членове на малцинствата, и помолите българската общност да подкрепи правителството в това отношение. В края на словото си Ласло Сасфалви изрази преклонението си към създателите на независима България и приветства в българската общност в Унгария техните следовници.

Nemzeti ünnep

A bejáratnál, ahogy mindig, népviseletbe öltözött lányok állnak, és martenicát tűznek minden érkező ruhájára. Kenyérrel és bolgár fűszeres sóval fogadják a vendégeket. Március 3. van. Az az ünnep, amelyet a magyarországi bolgárok évtizedek óta megünnepelnek. A forgatókönyv ismerős: Ivan Vazov megzenésített hazafias versének dallamára a Magyarországi Bolgár Egyesület zászlóvivői (idén: Velkov Nikolaj, Kusev Dimiter, Vladov Veselin és Kucarov Dimiter) behozták a legrégebbi magyarországi bolgár szervezet zászlaját. Felcsendül a bolgár és a magyar himnusz, majd elhangzik a Mnogaja leta.

Az est Szimeon Djankov miniszterelnök-helyettes és pénzügyminiszter köszöntőlevelének felolvasásával kezdődött. Az ünnepséget megtisztelte Szászfalvi László, egyházügyi, nemzeti és civil kapcsolatokért felelős államtitkár, aki a magyar kormány nevében mondott üdvözlőbeszédet. Az esten megjelent Dimitar Ikonov nagykövet, a görög, az ukrán és a horvát országos önkormányzat elnöke, valamint Erzsébetváros alpolgármestere is.

Szászfalvi László Ivan Vazov versének részletével kezdte a beszédét, és kiemelte március 3. jelentőségét a bolgárok számára. Kijelentette, hogy Bulgária és Magyarország EU-tagországgként kölcsönösen érdekelt abban, hogy elmélyítse együttműködését, és elmondta, hogy

a magyar kormány támogatja Bulgária belépését a Schengeni övezetbe. Az államtitkár biztosította a magyarországi nemzetiségeket, hogy a készülő alkotmányban a jogaik megfelelően képviselve lesznek, hogy a kisebbségi közösségek kulturális autonómiáját meg kell őrizni, erősíteni és fejleszteni kell. A kormány partnerének tekintti a Bolgár Országos Önkormányzatot, és támogatja az intézményeit. Ezzel egyidejűleg Szászfalvi László azt kérte, hogy a bolgár közösség támogassa a kormány azon törekvését, hogy kiszűrje az álkisebbségi önkormányzatokat. Beszéde végén Szászfalvi László tiszteletét fejezte ki Bulgária függetlensége megteremtőinek, és köszöntötte a magyarországi bolgárokat az ünnep alkalmából.

A BOÖ részéről dr. Muszev Dancso



От името на БРС говори д-р Данчо Мусев, който се обърна към присъстващите най-напред на български, а след това и на унгарски. Той заяви, че възрожденският патос и до днес е присъщ на българската общност тук – това е зарядът, с който градим нашите институции. Наред с празничните думи пред високите гости бяха поставени и някои актуални въпроси, свързани с положението на малцинствата в Унгария и в частност с българската общност.

Д-р Мусев обърна внимание, че малцинствените списъци, чрез които всеки заявява принадлежността си към определено национално малцинство, не е изиграло своята роля и не са допринесли за отсяване на истинските представители на малцинството. Той предложи тези списъци да бъдат премахнати при следващите избори, като в същото време се направи всичко възможно,



за да се отсят хората, които са активни членове на общността.

В словото си Д. Мусев изтъкна близостта между двата народа, както и значението на Унгария като приемаща страна, която дава възможност за разгръщане на широка културна дейност.

Вечерта продължи с мултимедийния спектакъл на Мариан Савов „България – страна, като една човешка длан. От Дунава до Перперикон“. Между прожекциите на тематични филмови откъси – градовете на България, манастирите, археологическите паметници, българските обичаи, възрожденските къщи – танцьорите изпълниха стилизирани танци на етномузика от такива имена в жанра като Стоян Янкулов и Елица Тодорова например.

След програмата всички бяха поканени на чаша вино, а вечерта продължи в разговори и общуване.

Драги сънародници!

Поздравявам ви с Националния празник на България – 3 март!

Този ден е символ на общата ни воля за свобода и обединение пред предизвикателствата на времето и трудностите, пред които всеки народ неизбежно се изправя.

Освобождението на България направи възможно завръщането на страната ни в голямото семейство на Европа – място, което сме заемали векове наред, благодарение на силната ни държава, българската духовност и нашата древна култура.

Скъпи сънародници, Вярвам, че всеки от вас ще продължава и занапред да защитава името на Родината ни чрез своя труд и професионализъм, независимо в кой край на света сте избрали да живеете.

Честит национален празник!

Симеон Дянков,
заместник министър-председател
и министър на финансите

mondott beszédet, aki először bolgár, majd magyar nyelven szólt az egybegyűltekhöz. Elmondta, hogy az újjászületés kori pátoasz a mai napig jellemző az itteni bolgár kolóniára – ez az a töltet, amelynek segítségével kiépítjük és fejlesztjük az intézményeinket. Az ünnepi szavak mellett a magas rangú vendégek előtt szólt a magyarországi kisebbségeket és azon belül a bolgárokat érintő aktuálpolitikai kérdésekről is.

Muszev Dancso kiemelte, hogy a kisebbségi névjegyzék nem töltötte be a neki szánt szerepet, nem sikerült kiszűrnie az álkisebbségieket. Azt javasolta, hogy a következő választások idején töröljék el a névjegyzéket, ugyanakkor meg kell tenni mindent, hogy ki lehessen szűrni azokat, akik

nem aktív tagjai a közösségeknek.

A BOÖ elnöke beszédében kitért a két nép közelségére, valamint arra is, hogy Magyarország mint befogadó ország lehetőséget biztosít széleskörű kulturális tevékenység kifejtésére..

Az est Marian Szavov: A Dunától a Perperikonig c. multimédiás előadásával folytatódott. A Bulgária nevezetességeit bemutató tematikus filmrészletek vetítése között a táncosok stilizált táncokat mutattak be etnozenei aláfestéssel.

A műsor végén egy kis koktél és egy kellemes beszélgetés várta a jelenlévőket.

„Ragadjátok fel a holtakat! - kiáltanak és a tetemek már lezúdulva szállnak, sötét raj fölött, mint éji démonok lendülnek s az élők rendje tántorog. Reszket a török had. Ilyet sose láttak! Halottak és élők közös harcban állnak.“

Ivan Vazov

Кишпещ празнува

С децата от Българското училище за роден език

Българското самоуправление в XIX район отбеляза Трети март на свое тържество в Културния дом на работниците в Кишпещ. На тържеството присъства и заместник кметът на района Дьорд Винчек. Специално за „Български вестн“ той сподели, че в Кишпещ живеят българи, които са създали свое самоуправление и проявяват завидна активност, тъй като са основни двигатели и на връзките с побратимения град Смолян. Българите участват в организацията и провеждането на културни прояви от голямо значение. В момента в Кишпещ има девет малцинствени самоуправления. Те се утвърждават като съществен фактор в културния живот на района и организират програми, става въпрос специално за българите, които са привлекателни за всички жители на района. Използват всички културни пространства, където се събират хората от района – Библиотека „Ервин Сабо“, Културното средище за деца и т.н., за да разпространяват своята култура.

БВ: На много места чуваме, че в тези трудни времена особено тежко е положението на малцинствените самоуправления, които не получават достатъчно субсидии за своята

дейност. Какво е положението в Кишпещ?

Дьорд Винчек: Тази година при нас подкрепата, която малцинствените самоуправления получават от Кишпещ, няма да бъде намалена, въпреки че броят им се увеличи. Субсидията зависи и от дейността на самоуправленията, но Българското в този случай има предимство, заради дейността, която осъществява при контактите с побратимения град Смолян. Сумата, с която подкрепяме дейността му, е значително по-голяма от държавната субсидия. Има и друга част, която не се финансира със средствата, заделени за малцинствата, тя е свързана с осъществяването на програмите с побратимените градове – например летуването на деца на разменни начала. Тези средства бяха дори увеличени в сравнение с предишни години. Причината за това е, че при пътуванията в чужбина и деца, и учители, изключително много обогатяват своята представа за света и за другите и ние искаме колкото може повече ученици и преподаватели да вземат участие в тези програми. На практика всяка година половината от училищата имат възможност да участват в съвместни програми с чуждестранните ни партньори.

Искаме да продължим да развиваме тази тенденция, а не да я ограничаваме.



Снимки: Стефан Цветков

Kispest ünnepel

A XIX. kerületi Bolgár Önkormányzat a Kispesti Munkásotthon Művelődési Házban ünnepelte meg március 3-át. Az ünnepségen részt vett Vinczek György, Kispest alpolgármestere is, aki a Bolgár Híreknek elmondta, hogy a kispesti bolgárok nagyon aktívak, ők a fő mozgatórugói a szmoljani testvérvárosi kapcsolatoknak. A kerületben kilenc kisebbségi önkormányzat működik. A helyi bolgár önkormányzat részt vesz a jelentős kulturális események szervezésében és lebonyolításában, az általuk szervezett bolgár rendezvények pedig nagyon vonzóak a kerület lakosai számára.

BH: Sok helyről halljuk, hogy ezekben a nehéz időkben különösen nehéz a kisebbségi önkormányzatok helyzete, nem kapnak elég támogatást a tevékenységükhöz. Mi a helyzet Kispesten?

Vinczek György: Idén Kispesten nem csökken a kisebbségi önkormányzatoknak a kerülettől kapott támogatása. A támogatás a kisebbségi önkormányzat tevékenységétől függ, de a bolgárok itt előnyt élveznek a testvérvárosi kapcsolatok terén végzett tevékenységük miatt. A tőlünk kapott támogatás jóval nagyobb, mint az állami. Ezen kívül a Kispesti Önkormányzat további finanszírozást is nyújt a testvérvárosi programokhoz, mert az a célunk, hogy minél több kispesti gyerek és tanár jusson el a testvérvárosokban szer-

vezett táborokba, így az erre fordítható összeget idén még növeltük is. Gyakorlatilag minden évben az iskolák fele tud részt venni a külföldi partnereinkkel szervezett programokon.

Az ünnepségen először a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola tanulói adták elő műsorukat Canka Marinova tanárnő vezetésével. A gyerekek bolgár verseket szavaltak és bolgár dalokat énekeltek, a kiválóan és jó ízléssel összeállított műsor nagy tapsot váltott ki a közönség körében. A program ezután a Jantra táncegyüttes és a Pravo zenekar koncertjével folytatódott, akik a ritmusos zenével magukkal ragadták a publikumot. A koncert után az est bolgár táncokkal és bolgár ételköstölővel folytatódott.

Март в Дебрецен

Тържеството за 3 март започна с приветствено слово, което произнесе председателя на самоуправлението. След което на български език прозвуча стихотворението на Христо Ботев „Хайдути” рецитирано от Светлин Тани, звънливите песни на Нели Шаш и изпълнение на народна музика с китара от Йозеф Шаш. Тържеството завърши с песента „Многая лета” и с пожелания на прекрасната България и българския народ за мир и успехи в Европейския съюз.

На 1 март в културния център на град Дебрецен, самоуправлението демонстрира пред деца от музикалното училище изработване на мартеници и запозна децата с българския обичай. Децата сами изработиха за себе си и близките си мартенички. От благодарност, накрая децата изпяха няколко пролетни песни.

Събитието бе отбелязано от медиите в Дебрецен – Хайду Бихари Напло и дебреценското радио.

*Венета Янкова
лектор по български език и култура
в Дебреценския университет*

Клубна среща

Български и унгарски пенсионери се срещнаха в Клуба за възрастни хора на ул. Филер в Будапеща, благодарение на хореографката Лили Зафирова, председателката на Българския пенсионерски клуб Мария Кушева и на подкрепата на Българското самоуправление във II район с председател Андреа Генат. „Жените от „Зорница” закичихме мартенички на унгарските пенсионери и им обяснихме тяхното значение. Изпяхме три песни и танца по песента на Райна Комитката и развяхме българското знаме в чест на Трети март. Жените от „Зорница” поднесохме домашно направени сладкиши по случай

11 години от създаването на фолклорния състав. За празника бяхме поканили и Слободан Вертетич.

Изненадата на тържеството беше танцовата група „Сив-барат” с ръко-водител Лили Зафирова, която показа унгарски танц, българско хоро и австрийски валс, накрая завърши с танца „палоташ” и получи бурни аплодисменти. От страна на унгарския клуб имаше изненада: стихотворение на Шандор Гроза, изпълнено под ритмите на българско хоро. Преживяването беше уникално!”

Лили Зафирова



Március Debrecenben

A debreceni bolgárok és magyar barátaiak idén is megünnepelték Bulgária felszabadulásának napját. Miskolci Dimtranka köszöntője után Tanyi Szvetlin szavaltát, Sass Nelli éneklését és Sass József gitárelőadását hallgathatták meg az egybegyűltek.

Március 1-én Debrecen kulturális központjában a bolgár önkormányzat megtanította a zeneiskola növendékeit martenicát készíteni, és megismertette őket ezzel a bolgár népszokással.

*Veneta Jankova
a Debreceni Tudományegyetem
bolgár lektora*

Bolgár-magyar találkozó

A Fillér utcai II. sz. Gondozási Központ Idősek Klubjában közel egy éve megalakult egy tánc csoport, mert 8-10 ember úgy gondolta, jó mozogni, jó nevetni és jó egy közösségben lenni.

A Budai Polgárban megjelenő cikknek köszönhetően jelentkezett Zafirova Liliána, aki azóta is szeretettel, sok-sok derűvel tanítgatja kis csapatunkat.

Nőnap rendezvényünket közösen tartottuk a Magyarországi Bolgárok Egyesülete keretében működő nyugdíjas klubbal és a Zornica bolgár hagyományőrző egyesület tagjaival.

A műsorban fellépett Wertetics Szlobodán, aki a balkáni népzene kiváló előadója és harmonika zenésze,

a Zornica táncegyüttes tagjai és az Idősek Klubjának Szív-Barát tánc csoportja. Bepillantást nyerhettünk Bulgária kultúrájába és tavaszi, hagyományaiába. Vendégeink megajándékozták időseinket egy-egy martenicával is, sok szerencsét kívánva. A kulináris élmények sem maradtak el, sok-sok finom bolgár házi süteményt kaptunk ajándékba.

A rendezvényt teljes egészében a Bolgár Kisebbségi Önkormányzat szponzorálta. Sok köszönet érte!

*Kissné Domján Anikó
Idősek Klubja vezetője*

БРС – заседание, среща



На 3 март БРС проведе редовното си заседание, на което бе поканен и заместник държавният секретар, за работа с църквите, националностите и обществеността в Министерството на администрацията и правосъдието Чаба Латорцаи. Гостът осведоми събранието за схващанията на правителството по въпроса за малцинствата. Той изтъкна, че отделят особено внимание на борбата срещу „псевдомалцинствата”. Ето защо е намалена държавната субсидия за местните самоуправление, които ще бъдат допълнени чрез системата за целево финансиране. Членовете на самоуправлението се съгласиха с целите, поставени от правителството, но смятат средствата и методите за постигането им за неподходящи, тъй като се накърняват интересите

и на действителните малцинствени самоуправление, и те няма да имат достатъчно средства за осъществяване на задачите си.

Заместник-държавният секретар разгледа Българския културен дом, придружен от д-р Данчо Мусев.

След заседанието се състоя среща на председателите на местните самоуправление от Будапеща и Пещенска област. Д-р Данчо Мусев ги осведоми за новата система на финансиране и изтъкна, че в настоящия момент са още по-наложителни подкрепата и единението, за да успеем да съхраним постигнатото – Българската двуезична малцинствена детска градина, Българското училище за роден език, вестник „Български вести” и списание „Хемус”.

12 точки:

На 11 март представителите на 13-те малцинства в Унгария бяха на среща с президента на Унгария в двора „Шандор”. Председателите на републиканските самоуправление използваха повода, за да изразят своите опасения по повод публикувания ден по-рано проект за унгарска конституция.

На същия ден в седалището на омбудсманите се състоя пресконференция, на която националностите в Унгария, формулираха исканията си в 12 точки. Проектотекстът на конституцията е сериозно отстъпление от досегашните права на малцинствата. Той предвижда промяна на закона за малцинствата с обикновено мнозинство, държавата не поема гаранции за запазването на езика на малцинствата и на колективните им права, не предвижда парламентарен защитник на правата на малцинствата (омбудсман).

На пресконференцията Михай Хеп, председател на Хърватското републиканско самоуправление заяви, че Пал Шмит е проявил готовност за сътрудничество и е обещал да съдейства тези важни за унгарските националности права да бъдат включени в текста на конституцията. Ото Хайнек (Немско републиканско самоуправление) обърна внимание и на трудностите, пред

Közgyűlés és találkozó

A Bolgár Országos Önkormányzat március 3-án tartotta meg soron következő közgyűlését, amelyre meghívást kapott dr. Latorcai Csaba, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára is. A helyettes államtitkár tájékoztatta a jelenlévőket a kormány kisebbségpolitikai elképzeléseiről, és kiemelte, hogy nagyon fontosnak tartják, hogy küzdjenek az „álkisebbségek” ellen, emiatt határoztak úgy, hogy csökkentik a helyi kisebbségi önkormányzatok központi támogatását, és azok a feladat-alapú támogatási rendszer kereté-

ben juthatnak nagyobb támogatáshoz, amennyiben a jegyzőkönyvekbe foglalt határozataik bizonyítják, hogy tényleges kisebbségi munkát végeznek. Az önkormányzat tagjai kifejtették dr. Latorcai Csabának, hogy a céllal maximálisan egyetértenek, de az eszközöket és a módszereket nem tartják megfelelőnek, mert így hátrányba kerülnek a valódi kisebbségi önkormányzatok is, amelyeknek nem lesz elég pénzük a feladataik teljesítéséhez. A helyettes államtitkár távozása előtt dr. Muszev Dancso kíséretében még megtekintette a Bolgár Művelődési Házat, majd folytatódott a BOÖ közgyűlése.

A közgyűlést követően a Pest megyei és a budapesti helyi bolgár kisebbségi önkormányzatok elnökeinek találkozója került sor. Dr. Muszev Dancso, a BOÖ elnöke tájékoztatta az elnököket az új finanszírozási rendszerről, és elmondta, hogy ebben a helyzetben még inkább szükség van a helyi önkormányzatok támogatására és összefogására, hogy továbbra is fenn tudjuk tartani a már megteremtett értékeinket – a Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvodát, a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskolát, a Bolgár Hírek c. havilapot és a Haemus folyóiratot.

Имат ли бъдеще малцинствата?

които са изправени малцинствата във връзка с подготвяния нов закон за образованието и също спомена драстичното намаляване на средствата за местните малцинствени самоуправления.

След пресконференцията д-р Данчо Мусев, председател на БРС, който беше говорител на 12-те малцинства на срещата при президента, отговори на въпросите на „Български вести“.

Какви въпроси поставиха председателите на републиканските самоуправления на срещата с президента на Република Унгария?

На срещата, която се състоя по покана на Пал Шмит, тринайсетте националности в Унгария най-напред се представиха и запознаха президента с проблемите, които ги занимават. Формулирахме и исканията си, свързани с проектотекста на конституцията. В качеството си на говорител на дванайсетте малцинства поставих въпроси пред държавния глава на Унгария с молба да ни съдейства. Да не допуска да бъде направена крачка назад в законовата база на малцинствената политика в Унгария, която през изминалите 20 години, въпреки критиките, е за пример в Европа.

Декларираните в проекта за конституция основни принципи, които в продължение на десе-

тилетия ще бъдат основен нормативен документ в страната, не дават гаранции за запазването на тези извоювани вече права. През следващите седмици ще направим всичко възможно да предотвратим този завой в политиката спрямо националностите в Унгария. Затова се обърнахме към президента с конкретно разработени предложения да съдейства, използвайки своето влияние и авторитет. Както знаем, неговите предложения за защитата на унгарския език и за правото на всеки унгарски гражданин на спорт влязоха в проектотекста на конституцията. Смятам, че не толкова важно е защитата на всеки език, в това число и на българския, защитата на всяка националност.

Прояви ли господин президентът разбиране по въпроса и какво можем да очакваме в бъдеще?

Разговорът премина в много добър дух и приятелско настроение. Пал Шмит цитира заветите на Свети Стефан, основателят на унгарската държава, в които той съветва унгарските крале как да се отнасят към националностите, които живеят на територията на страната. Това ни дава увереност, че президентът чувства отговорността, която Унгария поема с подобни корекции. Актуално политическите интереси на страната не позволяват да се играе с

тези неща, защото това би могло да се отрази на унгарското население в съседните държави. Подобен текст би дал повод за нови атаки срещу Унгария. Убеден съм, че става въпрос за интересите на унгарската държава, които са и наши, защото сме част от голямата общност.

Какви по-нататъшни стъпки ще предприемат малцинствата, за да защитят своите права?

След срещата с президента проведохме пресконференция. Ще изпратим своите искания на министър Наврачич, на ресорните държавни секретари и на самия президент в писмен вид. Очакваме съдействие на посолствата на държавите, чиито националности живеят на територията на Унгария, в това число и на българския посланик. България беше дадена за пример, тъй като единствено в българската конституция фигурират казуси за ромската интеграция. Ето защо смятам, че българските представителства не могат да не вземат отношение по въпроса. Очакваме силна реакция от съседните държави, но се надявам, вярвам, че унгарското правителство и законодателната власт ще проявят мъдрост и няма да се стигне до международен скандал, който няма да е първи за тази година.

12 pont: van-e jövőjük a kisebbségeknek

Március 11-én a 13 magyarországi kisebbség képviselői az államfőnél jártak a Sándor-palotában. Az országos önkormányzatok elnökei kihasználták az alkalmat, hogy aggodalmukat fejezzék ki az egy nappal azelőtt közzétett alkotmánytervezet miatt. Ugyanazon a napon az Országgyűlési Biztosok Hivatalában sajtókonferenciát tartottak, amelyen a magyarországi nemzetiségek megfogalmazták a 12 pontjukat.

A sajtótájékoztató után dr. Muszev Dancso, a BOÖ elnöke, aki az államelnökkel való találkozón a 12 kisebbség szóvivője volt, válaszolt a Bolgár Hírek kérdéseire.

Milyen kérdéseket vetettek fel az or-

szágos kisebbségi önkormányzatok képviselői a Magyar Köztársaság elnökével folytatott találkozón?

A Schmitt Pál köztársasági elnök kezdeményezésére létrejött találkozón a kisebbségek bemutatkoztak, és az államfő elé tárták az őket foglalkoztató problémákat és az Alkotmánnyal kapcsolatos követeléseiket azzal a kéréssel, hogy járjon közbe értünk.

Az alkotmánytervezetben megfogalmazott alapelvek nem garantálják az eddig kivívott jogainkat. A következő napokban megteszünk mindent azért, megakadályozzuk a visszalépést a magyarországi kisebbségi politikában. Konkrét javaslatainkat tártuk az állam-

elnök elé, mert tudjuk, hogy az ő javaslatok a magyar nyelv védelméről és a magyar állampolgárok sportoláshoz való jogáról bekerültek az alkotmánytervezetbe. Úgy véljük, hogy a nemzetiségek nyelvének a védelme sem kevésbé fontos kérdés.

Mik lesznek a kisebbségek következő lépései a jogaik megvédése érdekében?

A követeléseinket levélben elküldjük Navracics miniszter úrnak, az illetékes államtitkárnak, és a köztársasági elnök úrnak is. Várjuk azon országok nagykövetségeinek a közbenjárását is, amelyek nemzetiségei élnek a Magyar Köztársaság területén.

Празници в детската градина



Българската двуезична малцинствена детска градина посрещна българските и унгарските празници.

В края на месец февруари за децата бе организиран **карнавал**, за който всички се маскираха. Имаше феи, принцеси, мускетари, спайдермени, духове, котета, вампири, монтьори и какво ли още не. Това бяха хрумванията на малчуганите на възраст от 3 до 6 години. Освен облеклото, те имаха „трудната“ задача да влязат в роля, което далеч не ги затрудни. Те трябваше да изразят своето амплуа по начин, който да впечатли другите с характерните качества на своя „втори образ“, както и обратното – да покажат нещо, което е характерно за друго маскирано дете и неговото артистично облекло. В късния следобяд децата



представиха пред своите родители ролите в организираното от градината тържество с музика, танци и веселие. В празника бяха включени унгарски и български елементи с музика на живо, където научиха типични народни танци (право хоро, ръченица и др.), уловиха ритъма на неравноделните тактове с пляскане, потропване с лъжици, движения с кърпичка, приклякване. Децата се забавляваха, а родителите обменяха опит помежду си и черпеха информация за развитието на малчуганите от техните учители. Тържеството завърши с пожелание за съвместна работа между учители и родители и по-чести събирания за развитие на творчеството у детето.

На 1 март градината посрещна Баба Марта, традиционен български



празник, с който се свързва началото на пролетно-летния сезон. Баба Марта носи на този ден мартеници, за здраве, щастие и дълголетие. На мартениците се приписва магическата сила да предпазва от лошото и най-вече от болести и уроки. Свалят се чак когато се появи първият щъркел и се закачват на разцъфнало или зелено дръвче, или се слагат под камък, а на следващия ден се гадае за здравето по това каква животинка има до нея под камъка. Ето защо Баба Марта не подмина и българската градина, като зарадва децата и персонала с мартенички, но не забрави и родителите, за които беше изработила картички. Децата усетиха духа на празника и щастие от закичената за здраве и щастие мартеничка. В замяна на това пък те пяха песнички

Ünnepek az óvodában

A Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda megünnepelte a tavaszi bolgár és magyar ünnepeket is.

Február végén az apróságok a farsangra készültek. Minden gyerek beöltözött, láthattunk közöttük tündérek, királylányokat, muskétásokat, spidermaneket, szellemeket, cicákat, vámpírokat és még sok minden mást. A jelmezbe öltözött gyerekek először azt a feladatot kapták, hogy bújjanak bele a „második énjük” szerepébe, és mutassanak valamit, ami jellemző rá, majd fordítva – olyan dolgokat kellett megmutatniuk, ami a többi jelmezbe öltözött gyerekre jellemző. Délután pedig a szüleikkel együtt ünne-

peltek, zenével, tánccal és sok vidámsággal. Volt tánctanítás is, ahol a gyerekek a bolgár ritmusokkal ismerkedtek. A gyerekek nagyon jól szórakoztak, a szülők pedig tapasztalatot cseréltek egymással, az óvónőktől pedig információt kaphattak gyermekük fejlődéséről.

Március 1-én Baba Marta látogatott el az óvodába. Ezen a hagyományos bolgár ünnepen Baba Marta martenicákat oszt szét a gyerekeknek, amely egészséget, boldogságot és hosszú életet hoz. Március Anyó a szülőkről sem feledkezett meg, nekik képeslapot hozott ajándékba. A gyerekek átértézték

az ünnep hangulatát, és örültek a piros-fehér martenicáknak. Hálából énekeltek és szavaltak a jó öregasszonynak, hogy mosolyra fakasszák, és jó időt hozzon a következő hónapban. Március 3-án ünnepli Bulgária a török uralom alóli felszabadulását. A gyerekek bábszínház formájában ismerkedtek meg a bolgár történelem ezen fejezetével. A legfontosabb szavak ezen a napon a zászló, a himnusz, a haza, a nemzet, a hősök és a rabság voltak, de hallottak olyan emblemikus alakokról és helyekről is, mint Rajna Knjaginja vagy a Sipka-szoros. Az előadásban felhasznált multimédia, bábok, díszlet és fényképek mind hozzájárultak ahhoz, hogy a gyerekek érzelmileg még jobban átéljék az előadást, amely után állva meghallgatták a himnuszt. Az óvodások még jobban részeseinek

Мартенички за всички



и рецитираха стихчета, така че старицата да се усмихне и да е по-благосклонна да донесе хубаво време през оставащите дни от зимата. Децата я изпратиха с благодарности и пожелания за много здраве и дълголетие.

На 3 март българите празнуват един от най-българските празници – Освобождението на България от турско робство. Децата се запознаха в сбита форма с българската история под формата на куклен театър. Внимание се обърна на думи като: знаме, химн, родина, народност, юнаци, робство, емблематични лица като Райна Княгиня и исторически места като връх Шипка, за които допълнително беше използвана мултимедия (звук от оръдия, коне), кукли, декор, снимки, което подсили емоционалната

превъзбуда на децата от изиграната история. На децата беше обяснено за 500-годишното робство на българите чрез сравнение с техните години. В края на така подготвената програма за празника децата станаха на крака под звуците на българския химн, който прозвуча още два пъти през деня, а децата се почувстваха като част от историята на България чрез разиграването на любимата им песен “Ние сме войници”, начело с Райна Княгиня (учителката Камелия Делионова).

На 8 март децата разкриха другата своя обич – тази към мама. Няколко дни преди празника те тряваше да опишат: Кого обичат и защо? Кой им помага? Какво ги радва? Как ще опишат мама? и др. Така се стигна до емоционалните рисунки на децата, в които всяко рисува своята „тайна“ за мама и я сложи в картичка. А останалата част от изненадата всяко дете щеше да разкрие на майка си – рецитиране на стихчето. Така на децата беше дадена възможност да изразят себе си още един път през този празничен месец.

Камелия Делионова

Продължава етнографският клуб за деца, организиран от Малко театро. След кукерските маски през февруари дойде ред и на мартениците.

Децата от Българското училище за роден език и тяхната учителка Цанка Маринова се бяха подготвили за тържеството. Най-напред бе прожектирана приказка за мартеничката. Всяко дете се беше приготвило и за специално ревю-състезание – кой ще се облече най-добре като мартеничка в бяло и червено?

В правенето на мартеници всички се включиха с голямо желание, за да направят не само за себе си, но и за мама, за по-малките братчета и сестричета, за баба, за татко и т.н. Децата се радваха, родителите снимаха, хубави са тези преживени заедно часове.



éreztek magukat Bulgária történelmének, amikor Rajna Knjaginja (Kamelia Delionova óvónő) vezetésével eljátszották a kedvenc dalukat, a *Mi katonák vagyunk*-at.

Március 8-án a gyerekek az édesanyjuk iránti szeretetüket fejezték ki. Az ünnep előtt néhány nappal olyan kérdésekre kellett válaszolniuk, mint „Kit szeretsz és miért? Ki segít neked? Minek örülsz? Hogy írnád le az anyukádat?” stb. Így keletkeztek a gyerekek érzelemdús rajzai, amelyekbe mind-egyikük belerajzolta a saját „titkát” a mamával kapcsolatban. A meglepetés másik része pedig egy vers volt, amit a gyerekek otthon mondtak el édesanyjuknak. Ez lehetőséget nyújtott nekik, hogy ismét kifejezzék önmagukat ebben az ünnepekkel teli hónapban.



Martenica mindenkinek

Folytatódik a gyerekeknek szervezett Néprajzi Klub a Malko Teatro szervezésében. A busóárlarcok után elérkezett a martenicák ideje.

A Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola tanulói a tanárnőjükkel együtt készültek az ünnepségre. Először megnézhették a martenicáról szóló mesefilmet. Minden gyerek készült a „divatbemutatóra” is – ki öltözik a legszebb martenicának pirosba és fehérbe.

A martenicakészítésbe mindenki nagy lelkesedéssel kapcsolódott be, nemcsak saját maguknak, hanem anyunak, apunak, nagynak testvérnek is készítették martenicákat. A gyerekek örültek, a szülők lelkesen fényképeztek, jók ezek az együtt eltöltött órák.

Райна княгиня – българската Жана Д'Арк"

“Свобода или смърт” – тези две думи са извезани от учителката и революционерката Райна Попгеоргиева на знамето, развято в деня на избухването на Априлското въстание. Освещаването на знамето става в Панагюрище на втория ден от обявяването на въстанието. Пред многобройна тълпа двама свещеници го ръсят със светена вода. Райна се качва на трибуната до Бенковски и казва: “Войводо, понеже аз сама уших знамето, то сама искам да го понеса и да бъда войник в редовете на войниците.” Препасала сабя и револвер Райна се качва на кон с развятото знаме

г. близо петдесет-шестдесет хиляди души забягват във Влашко. През 1686 г. избухва Второто Търновско въстание, а в 1688 г. въстава гр. Чипровец и населението от околните села. След жестокото потушаване и на това въстание нов емигрантски поток тръгва към пределите на Хабсбургската империя.

Друга форма на съпротива е хайдучкото движение, което представлява непрекъснатата съпротива през цялата епоха на игото.

Защо въпреки неуспеха, Априлското въстание се смята за най-значимата проява на българския народ за освобождение и възста-

“Панагюрското царство на Райна княгиня” трае само 10 дни. След потушаване на въстанието Райна е арестувана от турците и откарана в Пловдивския затвор. Освободена е след намесата на европейски консули в Пловдив. Заминава за Русия, учи медицина и става акушерка. Помага на 32 панагюрски сирачета да бъдат изпратени в Русия във възпитателни домове. Омъжва се за Васил Дипчев, кмет на Панагюрище. Двамата имат пет сина, които по-късно стават офицери в Българската армия. Райна Попгеоргиева Дипчева умира на 29 юли 1917 г. на 61 г. възраст. Книгата й



и тържественото шествие тръгва... Априлско въстание в началото на 1876 г. е поредният опит на българите за самостоятелно извоюване на свободата в една непрестанна, петвековна борба... Османското завладяване на българските земи отделя брутално и за дълго време българите от Европа и от славянската културна общност в момент, когато Европа става законодателка на буржоазната цивилизация.

Примирява ли се българският народ със съдбата си? Никога! Той въстава още в 1410, 1413, 1443 и след Варненската битка в 1444 г., след която Османската империя се установява трайно в Източна Европа. След Търновското въстание в 1598

новяване на българската държава? Защото политическият момент е нарял за такава акция. През октомври 1875 г. е обявен официален банкрут на Османската империя, слага се началото на Източната криза. В 1875 г. избухва въстание в Босна и Херцеговина. Почвата за ново мощно въстание в България е подготвена отдавна както от идеолога на революционната борба Г. Сава Раковски, така и от организираниите тайни революционни комитети в цялата страна от Васил Левски.

След несполучливото Старозагорско въстание, в Пургеве се създава нов революционен комитет, който взема решение за избухване на “общобългарско въстание”.

“Райна княгиня: автобиография” е първата книга, отразяваща Априлското въстание.

Материалът е събран от Райна Симеонова по случай:

*135 г. от Априлското въстание
190 г. от рождението на Герги Сава
Раковски революционер,
книжовник, идеолог и стратег на
българското национално освободително движение*

*155 г. от рождението на Райна
Княгиня – учителка, ушила знамето
на Априлското въстание
135 г. от слизането на Ботева-
та чета на българския бряг край
Козлодуй*



Първомартенски празник в БКИ

За пета поредна година Българското самоуправление от Уйбуда съвместно с Българския културен форум организираха детски първомартенски празник „Баба Марта” в Българския културен институт. Наша важна задача е да запознаем децата от общността ни с българските традиции.

Тази година празникът се състоя на 27 февруари (неделя) от 10 часа. Програмата започна с прожекция на детската поредица от български народни приказки „Шегите на Хитър Петър”. След което децата с въодушевление посрещнаха Баба Марта. Тя им разказа каква е традицията на 1 март в България, как са се родили мартеничките

Пижу и Пенда и подари мартенички на всички присъстващи. Децата много зарадваха Баба Марта като се надпреварваха да се извият на сцената. Някои рецитираха стихчета, а други пяха песнички на български език. След детската програма, децата и родителите се заеха с изработването на мартеници. От празничната програма не липсваше и детски боди арт. Благодарим на лея Цанка, лея Петя и Лили Зафирова за съдействието им в програмата.

От Българското самоуправление в Уйбуда

Палата „Цифра”

От 28 януари до 27 февруари в „Цифра палота” в Кечкемет се състоя изложба на български художници, организирана от местното българско самоуправление. В изложбата взеха участие художниците: Жения Бозукова, Нандор Начев Енчев, Антони Дончев, Миролуба Гендова, Естер Кнайс, Огнян Кожухаров, Боряна Маевска Конц, Клаудия Орос, Росен Русев, Карой Саренчев, Каталин Улман и Милена Владимирова.



Cifrapalota

Január 28-tól február 27-ig volt láttható Kecskeméten a Cifrapalotában a „Bolgár művészek Magyarországon” c. kiállítás, amelyet a helyi bolgár önkormányzat szervezett. A kiállításon Bozukova Zsenja, Encsev Nacsev Nándor, Doncsev Antoni, Gendova Míroljuba, Kneisz Eszter, Kozsuharov Ognjan, Maevszka-Konc Borjana, Orosz Klaudia, Ruszev Roszen, Szárencsev Károly, Ullmann Katalin és Vladimirova Milena alkotásait tekinthették meg az érdeklődők.

Baba Márta ünnepség a Bolgár Intézetben

Újbuda Bolgár Kisebbségi Önkormányzata a Bolgár Kulturális Fórummal együtt immár ötödik alkalommal rendezte meg a Baba Márta ünnepséget a gyerekeknek a Bolgár Kulturális Intézetben. Fontos feladatunknak tartjuk, hogy gyerekeinket a bolgár hagyományokkal megismertessük. Idén az ünnepet február 27-én, vasárnap tartottuk, de. 10 órai kezdettel. A programban először a Ravasz Péter tréfái című bolgár népmesesorozatot vetítettük le. Ezután Baba Márta megérkezett a gyerekekhez és mesélt arról, hogy milyen a március 1-én tartott bolgár ünnep hagyománya Bulgáriában,

hogyan születtek meg Pizsu és Penda, és megajándékozta a résztvevőket martenicákkal. Baba Márta nagyon örült a gyerekeknek, akik igyekeztek szerepelni a színpadon. Voltak, akik verset szavaltak, mások pedig énekeltek bolgár nyelven. A gyerekek műsora után a szülők és a gyerekek együtt készíthettek martenicákat. Az ünnepi programból nem hiányzott az arcfestés sem. Köszönetet mondunk Canka néninek, Petja néninek és Zafirova Lilinek az együttműködésükért.

Újbudai Bolgár Kisebbségi Önkormányzat

Лазарска

Лаленце се люлее
на зелена поляна;
то не било лаленце,
а най-било детенце.
Мама му го будеше:
– Стани, стани, детенце,
да погледаш Лазара
как хубаво играе,
жълти чехли разтропва,
шити поли развява.
Лазар не е всеки ден,
Лазар е веднъж в година,
като ружа в градина.

*Поликраице, Горнооряховско;
лазарска (Архив КБЛ-ВТУ).*



Боядисани или писани яйца?

Червените боядисани яйца са задължителни за Великден, то-ва всяка домакиня го знае. А българките в Унгария (навярно и другаде по чужбина) много често го правят по два пъти – за българския и за унгарския Великден. С днешните бои яйцата се боядисват бързо и качествено. Има обаче стари техники, които макар и да са трудоемки, все още не са забравени. За да направим писани яйца или перашки, както още ги наричат, трябва да изрисуваме всяко яйце поотделно. Най-разпространеният начин е изписването с четчица и восък. Суровото яйце се изписва, слага се във врящата боя, в която се и сварява. Наквасва се в оцет, за да се закрепят боята. Изрисуваните с восък части остават неоцветени. Остъртваме восъка, а линиите под него остават бели. Ето и няколко мотива за писани яйца.

(Христо Вакарелски. Етнография на България.)

Няколко идеи за приготвяне на домашни бои:

Важно да са направени предния ден (за да оцветяват по-силно яйцата), а когато боядисваме яйцата трябва да са топли. За да не се напукат при варене, те се държат на стайна температура и във водата се поставя сол.

Червена: варим прясно червено цвекло (може и замразено), червени боровинки или малини (замразени), люспи от лук.

Зелена: варим спанак (може и замразен), липов цвят, млада ръж, магданоз или коприва.

Тъмно синя: варим боровинки или къпини, много интересен цвят се получава при варенето на яйцата в червено (може и евтино) вино.

Лека жълта: за да получим цвета варим лимонова или портокалова кора, смлян ким, листа на моркови (зелената част), куркума на прах, шафран.

Виолетова: варим липов цвят, шафран.

Кафява: варим силен чай или кафе, брезова кора.



Festett vagy írott tojások?

A piros tojás kötelező tartozéka a húsvétnek, ezt mindenki tudja. A magyarországi (és valószínűleg a többi külföldi országban) élő bolgár asszonyok gyakran egy évben kétszer is festenek tojást – a bolgár és a magyar húsvét-ára. A mai festékekkel gyorsan és szépen lehet megfesteni a tojásokat. Vannak azonban régi technikák is, amelyek ugyan kicsit több időt igényelnek, de mind a mai napig élnek.

Az írott tojás úgy készül, hogy először megolvadt viasszal megrajzoljuk a nyers tojásokat, majd forrásban lévő vízbe tesszük őket, megfőzzük, majd ecetbe mártjuk őket, hogy jól megfogják a festék. Ezután festékbe márt-

juk őket, a színes tojásról letörjük a viaszt, a helye sárgásfehér marad.

Néhány ötlet házi tojásfesték elkészítéséhez:

Fontos, hogy a festékeket egy nappal előbb készítsük el, hogy erősebben színezzék a tojásokat, és a tojásoknak meleg legyenek, amikor a festékbe tesszük őket. A tojásokat főzés előtt szobahőmérsékleten tartjuk, és a főzővízbe sötét teszünk, hogy a héjuk ne repedjen meg.

Piros: friss vagy mélyhűtött céklát, vörös áfonyát, mélyhűtött málnát vagy hagymahéjat főzünk ki

Zöld: spenótot (lehet mélyhűtött is), hársfavirágot, zsenge rozst, petrezselymet vagy csalánt főzünk ki

Sötétkék: kék áfonyát vagy szedret főzünk ki, nagyon érdekes színt kapunk, ha a tojást vörösborban főzzük meg

Sárgás: ehhez a színhez citrom- vagy narancshéjat, őrölt köményt, sárgarépa zöldjét, őrölt kurkumát és sáfrányt főzünk össze

Lila: hársfavirágot és sáfrányt főzünk össze

Barna: erős teát vagy kávéfőzést főzünk, vagy nyírfakérget főzünk ki

Какво ще сготвите за Великден?

Петра Немет

Агнешко бутче със зелен лук, приготвено в тава. Пече се дълго време с водичка и с малко сол, покрито отгоре. Лукът се слага чак накрая. Зелен лук – огромно количество. Хубаво е да се сложи и малко джоджен. Отделно правя задушен ориз и – задължително – прясна зелена салата.

Николина Нацкина

Правя козунак, сарми, пълнени сушени пиперки. Правим и червени яйца. Но не сме много по месата.

Драгета Белошинова

За Великден приготвям агнешко и мусака. Никога не пропускам шопската салата.

Лили Зафирова

Агнешко печено, козунаци, червени яйца и баклава. Няма да пропусна и зелената салата с репички.

Виолета Фратер

Пълнена кокошка и курбан чорба. Зелена салата по български. Както и козунаци. Тази година се пада точно на рождения ми ден.

Мария Кушева

За Великден винаги правя агнешка

чорба и печено агне, зелена салата. И чакам много гости. Знам едно специално място, където винаги може да се намере превъзходно агнешко.

Цветанка Кушева

Агнешка супа, ориз с гъби и дреболии, зелена салата с репички и краставици.

Майор Адамне

Докато татко беше жив, спазвахме българския обичай, но сега всичко правим по унгарски – варена шунка и червени яйца. Тази година празникът съвпада, но когато се падне на различни дати, празнуваме и българския, и унгарския Великден.



В Българския храм

Ред на църковните богослужения през месец април 2011 година

17 април, *неделя*

Връбница – Цветница

10 часа – Златоустова Света литургия

21 април, *четвъртък*

Велики четвъртък

10.00 часа – Света Василиева литургия общ маслосвет
18.30 часа – Последование на 12 евангелия

22 април, *петък*

Велики петък

18.30 часа – Опело Христово изнасяне на плащаницата

23 април, *събота*, 23.30 часа

Възкресение Христово, Великден

24 април, *неделя*

Пасха – Възкресение Христово

10.00 часа – Света Божествена литургия

Благословиенето Господне да бъде с всички Вас.

Амин!

A Bolgár Templomban

Istentiszteleti rend 2011 áprilisában

április 17. *vasárnap*, 10.00 óra

Virágvasárnap

Aranyszájú Szent János liturgiája

április 21. *csütörtök*, 10.00 óra

Nagycsütörtök

Olajszentelés, Szent Vazil liturgiája
18.30 óra

Az Úr kínszenvedéseinek emlékezete (12 Evangélium)

április 22. *péntek*, 18.30 óra

Nagypéntek

Krisztus siratása, Sírlepel kihozatala

április 23. *szombat*, 23.30 óra

Húsvét, Krisztus feltámadása

Éjféli istentisztelet

április 24. *vasárnap*, 10.00 óra

Húsvét, Krisztus feltámadása

Szent liturgia

Mit főz húsvétra?

Németh Petra

Báránycsombot zöldhagymával tep-siben sülve. Lassú tűzön hosszú ideig kell sütni egy kevés vízben, lefedve. A hagymát csak a végén tesszük bele. Fűszerezhetjük egy kevés fodormentával is. Köretnek párolt rizs és friss zöldsaláta illik hozzá.

Nikolina Nackina

Kalácsot, töltött szőlőlevelet és töltött szárított paprikát készítek. Piros tojást is festünk. Nem vagyunk nagy húsevők.

Major Ádámné

Amíg az édesapám élt, tartottuk a bolgár szokásokat, ma már inkább magyar módon ünneplünk – főtt sonkával és piros tojással. Megünnepeljük a bolgár és a magyar húsvétot is.

Zafirova Lili

Báránysültet, kalácsot, piros tojást és baklavát, zöldsalátát retikkel.

Fráter Violetta

Töltött tyúkot, zöldsalátát bolgár módra és kalácsot. Idén a húsvét pont a születésnapomra esik.

Kuseva Mária

Húsvétra mindig báránylevest, báránysültet és zöldsalátát készítek. Minden évben sok vendégem van.

Kuseva Cvetanka

Báránylevest, rizst gombával és belsőségekkel, zöldsalátát retikkel és uborkával.

Belosinova Dragetta

Húsvétkor bárányt és muszakát készítek. A sopszka saláta sem maradhat ki a menüből.

ЦВЕТНИЦА

Тя е мъничка царица,
златокоса, светлолика.
Сред цветята тя живее,
на лаленце се люлее,
в светъл празник рано пее:
„Хайде, ставайте, дечица!
И от клончета върбица
колелца си изплетете,
на дъсчица ги сложете,
и в реката ги хвърлете.
Туй, що тръгне най-напред
носи най-голям късмет.
На когото то се случи,
ще се радва от сърце!
На Великден ще получи
най-голямото яйце!“

Ран Босилек

ВЕЛИКДЕН

Чук-чук, яйчице,
имаш ли си сърчице?
Знаеш ли какво е то,
нови дрехи и палто?
Вижда ли ме целий ден
как си ходя пременен?
Чук-чук, яйчице,
ако имаш сърчице,
да му кажеш, нека знай,
днеска цял ден се играй,
а тез шарени яйца
са за всичките деца.
Чук-чук, яйчице,
със сварено сърчице,
чуло ли си блага вест:
Бог Исус възкръсна днес!

Дора Габе

С гръм на „първа пушка“ туй градче е дало
на Априлското въстание начало.
А от Бога и за родно място е избрано
то за Каравелов, Димчо Дебелянов,
Каблешков, Бенковски... Всеки – нищ и цар
посвещава с трепет днес К.....!



На всеки българин сърцето
тупти и като конче припка,
когато наближи градчето
със името епично Ш.....!



Лазаровден

Лазаровден е подвижен празник и се чества в събота осем дни преди Великден, на деня преди Цветница. Празникът носи името на Свети Лазар, който е символ на здраве и дълголетие. Обичаите по Лазаровден и Цветница са женското съответствие на коледарските и сурвакарски обичаи на мъжете. В тях участват момичета, които сега се замомият, на възраст от 10 до 16 години. Облечени са в празнични дрехи, с цветни венци на главите. В ръцете лазарките носят кошнички, окичени със зеленина за събиране на дарове. От този момент те влизат в групата на момите и вече са готови за женитба и продължение на рода. Народът казва, че мома, която не е лазарувала не може да се ожени.

Цветница, Върбница

Цветница е любим празник на мнозина, това е празникът на цветята и настъпилата пролет. Имен ден празнуват всички, които носят имена на цветя, храсти, дървета. (Камелия, Цена, Цено, Цветан, Върбан, Здравко, Лилия, Теменужка, Цветелина, Ясен, Явор) Затова народът ни го възприема като пролетен, цветен празник, ден на цветята, младостта и възраждането на живота в природата. С цветя и върбови клонки се ходи на празничната служба в църква. Млади невести с малки деца се причестяват. Всеки взема осветено върбово клонче и го отнася у дома си за здраве.

Бау, бау, Шаро Пис, пис, Писано

Търкулнат ли кълбо към нея
или пък топка, тя беснее.
А инак се протяга кротка
и мърка бабината К....

...

Малък мъркащ тигър на раета
цял ден суче в хола ни мустак,
между мебелите кротко шега
и е безопасен К.....

...

Пред котката те тичат
във филмчета и книжки.
И сирене обичат
да хапват всички М....

Небе за всяка птичка има.
Река, море – за всяка рибка.
За кученцето ни любимо
направихме К.....!

...

Човек сред снежна равнина
е впрегнал кучета в шейна.
А аз задавам ви въпрос:
Той как се казва? Е.....!

...

Най-обича да се хвали дядо
с умното си и послушно внуче.
А овчарят хвали своето стадо
и голямото си вярно К....!



Тази книжка с две лица можете да намерите в библиотеката на Българското училище за роден език.

В помощ на конкурса за гатанки (виж на 19 стр.)

Фонограм за Никола Паров

Никола Паров получи наградата на Фонограм в категорията световна музика. Неговият албум „Сънувам времето” получи най-високата награда на Съюза на издателите на плочи в Унгария и Бюрото за защита на авторските права на артистите. Награди бяха раздадени в 17 категории за музиканти от Унгария и в още 5 за чуждестранни изпълнители.

Никола Паров е роден в София през 1962 г. На десетгодишна възраст, вече в Будапеща, започва да свири на пиано и на виолончело. През 1982 г. основава оркестър Жаратнок, с който прави бум в танцовите къщи в Унгария. В началото на 80-те започва да се занимава с келтска и ирландска музика, работи с Майкъл Флетли в спектаклите на Ривърданс, а през 2000-та година по молба на Унгарския държавен фолклорен ансамбъл и Ференц Шебьо създава спектакъла „Легенда за слънцето”, в който е превъплътена танцовата и музикалната култура на народите от Карпатския басейн. През 2002 основава групата Балкан Синдикейт, а със създадения през 2005 с Никола Паров Квартет издава албума „Имах си любима”, както и спечелилия наградата „Сънувам времето”.

Български писатели в Будапеща

На тазгодишния XVIII. Международен панаира на книгата в Будапеща има заявено силно българско присъствие. Гост на фестивала ще бъде Теодора Димова, чийто роман „Майките” неотдавна излезе и на унгарски език в издателство Напкют. Романът е преведен от Андреа Генат, а корицата е направена от Димитър Русев с използването на рисунка на графика Росен Русев. На срещата на дебютните романисти ще присъства младият Иван Димитров със своя роман „Животът като липсваща лъжица”. Гост на фестивала е освен това и немският писател от български произход Илия Троянов, по чийто сценарий е направен филмът „Светът е голям и спасение дебне отвсякъде”, създаден през 2008, който оттогава обходи световните фестивали и спечели много награди. Само за разкош ще добавя, че полската участничка във фестивала на дебютните романисти Силвия Седлецка е завършила българска филология и в романа ѝ са вплетени български елементи, а словашкият представител Павол Ранков е от български произход. Къде и как бихме могли да се срещнем с тях?



Срещата с Теодора Димова ще бъде на 15 април, петък, от 17.30 в театър Мерлин, където Малко театро ще направи перформънс по романа „Майките” с участието на известните артисти Естер Над-Калози, Петер Шерер, Йожеф Тот и Габриела Хаджикостова. След представлението ще се състои разговор с авторката.

С Теодора Димова можем да се срещнем и на щанда за гости от ЕС (на Панаира на книгата) в събота на 16 април от 18 до 19 часа, когато с нея ще разговарят Андреа Генат и Светла Кьосева. Срещата е организирана от Дружеството на унгарските книгоиздатели и книгоразпространители и издателство Напкют.

Fonogram-díj Nikola Parovnak

Nikola Parov kapta a Fonogram-díjat a világzene kategóriában. Az *Álomidő* című albuma érdemelte ki a Magyar Hangfelvételiadó Szövetsége és az Előadóművészi Jogvédő Iroda díját. Nikola Parov 1962-ben született Szófiában. Tízévesen már Budapesten kezd zongorán és csellón játszani. 1982-ben megalapította a Zsarátnok együttest. A 80-as években elkezdett kelta és ír népzenevel foglalkozni, dolgozott Michael Flatley-vel a Riverdance produkcióiban, majd 2000-ben a Magyar Állami Népi Együttes és Sebő Ferenc kérésére létrehozta a Naplegenda című produkciót. 2002-ben alapította meg a Balkan Syndicate, 2005-ben pedig a Nikola Parov Quartettet.

Bolgár írók Budapesten

Az idei XVIII. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon több bolgár vagy bolgár származású író vesz részt. A fesztivál vendége lesz Teodora Dimova író, akinek *Az Anyák* c. regénye nemrég jelent meg magyar nyelven a Napkút Kiadó gondozásában. Az elsőkönyvesek találkozóján a fiatal Ivan Dimitrov vesz részt *Az élet, mint egy hiányzó kanál* c. regényével. A fesztivál vendége lesz Ilija Trojanow is, akinek a forгатókönyve alapján *A világ nagy, és a megváltás a sarkon túl ólálkodik* c. film készült. Az már csak a hab a tortán, hogy az elsőkönyvesek találkozójára érkező lengyel író, Sylwia Siedlecka bolgár szakot végzett, a Szlovákiát képviselő

Pavol Rankov pedig bolgár származású. Hol és mikor találkozhatunk velük? **Teodora Dimovával** először április 15-én, pénteken 17.30-kor találkozhatunk a Merlin Színházban, ahol a Mallo Teatro szervezésében Nagy-Kálózy Eszter, Hadszikosztova Gabriella, Scherer Péter és Tóth József olvas fel részleteket a könyvből. Az előadás után kerül sor a szerzővel való beszélgetésre.

Teodora Dimovával a Könyvfesztiválon az EU-standon is találkozhatunk április 16-án 18 és 19 óra között, ahol Genat Andrea és Kjoszeva Svetla fog vele beszélgetni. A találkozó szervezői a Magyar Könyvkiadók És könyvterjesztők Egyesülete és a Napkút Kiadó.



В петък от 11 часа **Иван Димитров** ще има среща със студентите по българска филология в ЕЛТЕ, а на следващия ден следобед младият автор ще вземе участие в разговора на дебютните романисти в парк Милениум, където се провежда Панаирът на книгата. Разговорът е на английски език с превод на унгарски. Участват писатели от над 20 страни.

Сред тях и полякинята Силвия Селдецка, която е завършила българска филология и пише за България.



„Роден съм в България. Но още шестгодишен познах чужбината... когато ме хвърлиха в неразбираемото. Оттогава все се опитвам да разбера какво точно се случи. Тъкмо припознах родината, когато отново бях откъснат от нея и даден на друга, още по-далечна чужбина... Няма родина, която да не може да се превърне в чужбина и обратно... най-последно схванах, че произходът ми не е помещение, запазено само за мен, което трябва да отключи и почисти от прахта, за да мога отново да се настани в него...”

Илиа Троянов е роден е в София на 23 април 1965 г. Семейството му емигрира през 1971 г. във ФРГ, където получава политическо убежище. Израства в Кения, пише на немски език. През 1999 г. се установява за пет години в Индия. Завършил е право и етнология. Живее в Германия и в Южна Африка. Не се задържа трайно никъде. Считан за явление в съвременната европейска литература, Троянов е носител е на много литературни награди.



Pénteken 11 órakor **Ivan Dimitrov** találkozik az ELTE bolgár szakos hallgatóival, a következő nap délutánján pedig a fiatal író részt vesz az Európai Elsőkönyvesek Fesztiválján a Millenáris Parkban. A beszélgetés angol nyelven zajlik magyar szinkrontolmácsolással, és több mint 20 országból érkezett író vesz részt rajta.

Ilija Trojanow:

„Bulgáriában születtem, de már hatévesen megismertem a külföldöt... amikor az érthetetlenbe kerültem. Azóta próbálok megérteni, mi is történt pontosan. Már éppen kezdtem megismerni az új hazámat, amikor elszakítottak tőle, és egy másik, még meszebbi külföldre vittek... Nincs olyan

haza, amely ne válhatna külföddé és fordítva... végre megértettem, hogy a származásom nem egy helyiség, amely csak az én számomra van fenntartva, amelyet ki kell nyitnom és le kell törölnöm benne a port, hogy újból beköltözhessek...”

Ilija Trojanow 1965. április 23-án született Szófiában. A családja 1971-ben a NSZK-ba emigrált, ahol politikai menedéjotgot kapott. Kenyában nőtt fel, német nyelven ír. 1999-ben öt évre Indiába költözött. Németországban és Dél-Afrikában él. Sehol nem képes hosszú ideig maradni. A modern európai irodalom képviselőjeként Trojanov sok irodalmi díj birtokosa.



Джаз и български фолклор

Що е джаз? Що е народна музика? И какво се получава от смесичката на два музикални свята? На тези въпроси са давали отговор джазмузикантите на всички времена, търсейки своя музикален свят на граничната бразда между фолклора и джаза. **The Balkan Consort** е съвсем нова формация, имената на участниците не дава достатъчно информация за стила на състава. Основана в края на 2010, шестчленната група се състои от джаз-, и народни музиканти. Инициативата дойде от джазмузикантите: от желанието им да свирят музика, не толкова отдалечена като джаза, но със същите импровизационни възможности. Двучасовата концертна програма на ТВС е резултат

на упорити репетиции. Нажеженият материал е близък по звучене до рока, но поради честите импровизации се родее с джаза. Без да се вписва в модното в наши дни еklekтично, фузионно направление. Виртуозните конструкции на **The Balkan Consort** са изградени върху стабилните основи на сложния, с неповторима ритмика български фолклор.

С подкрепата на Българското малцинствено самоуправление в Терезварош на 22 април в Културния център Йотвъош 10 ще се състои премиерен концерт на The Balkan Consort.



Ангелите в „МюПа“

„Български гласове – Ангелите“ е първият частен хор в България. Създаден е през 1991 г. от диригента Иван Топалов, съвместно с Ули Балс и една немска продуцентска къща. Сегашният ръководител Георги Петков е композитор на голяма част от репертоара на състава. Девет са албумите с името на „Български гласове – Ангелите“. Всички те са издадени в чужбина. На чужди сцени са и всички премиери на хора. А записите с големи поп-звезди от величината на Адриано Челентано и Нада, направиха името им известно по цял свят.

„Ангелите“ участват в много международни проекти в областта на „уърлд мюзик“ – откритието на ХХ век.“ Сред известните имена, с които „Ангелите“ са участвали в съвместни проекти са още Боби Макферин, Найджъл Кенеди, Фил Колинс.

На 26 април „Ангелите“ ще имат концерт в Палатата на изкуствата, заедно с Марта Шебешен.

Тук можете да чуете тяхното изпълнение на магическата българска песен „Пуста младост“: <http://vbox7.com/play:af421258>

A jazz és a bolgár zene

Mire jó a jazz? Mire jó a népzene? Mire jó az, ha elegyedik a kétfajta zenei világ? Ezeket a kérdéseket sok jazzmuzikus megválaszolta már, amikor a népzene és a jazz határvidékén kereste saját zenei világát. A The Balkan Consort annyira új formáció, hogy zenéjét a tagok neve alapján nem lehet beazonosítani. 2010 végén alakult hatagú együttesben jazzmuzikusok és népzeneészek egyaránt megtalálhatók. A kezdeményezés az előbbiektől indult ki: olyan zenét akartak játszani, amely nem annyira távoli, mint a jazz, mégis improvizatív. A TBC mintegy kétórás koncertprogramja szorgalmas próbasorozat révén állt össze. Ez a tűzes anyag hangzásában, hang-

erejében közel áll a rock zenéhez, de improvizatív jellege okán a jazzhez is kapcsolódik. Mégsem a manapság divatos, eklekikus fúziós irányzatba illeszkedik. A The Balkan Consort virtuóz hangszeres építménye a bonyolult, páratlan ritmikájú rögtönzéses bolgár népzene szilárd alapjára épül.

A Terézvárosi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával április 22-én The Balkan Consort bemutató koncert lesz a Eötvös 10 Közöségi és Kulturális Szintér.

Az Angelite a MŰPÁ-ban

Az „UNESCO Művész a békéért“ díjas Sebestyén Mártáról köztudott, hogy rajong a balkáni zenéért. Ezen az estén együtt lép fel a huszonnégy tagú, világhírű bolgár Angelite női kórossal, akiket nemes egyszerűséggel a „The Bulgarian Voices-nek“ neveznek.

Az Angelite női kórust alkotó 24 énekesnő úgy énekel, hogy a hallgató nem hiszi el, hogy az ember ilyen hangokat képes alkotni.

A Balkán és a Kárpát-medence dalaí és hangjai találkoznak a koncerten és öltönek testet a világszerte ismert előadók által.

Koncert: 2011. április 26. 19:30- 22:00, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem (www.mupa.hu)

BOLGÁR HIREK

Bolgár Országos Önkormányzat
(1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa

Szerkesztőbizottság
Kjoszeva Svetla (főszerkesztő),
Genát Andrea,
Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó
Muszev Dancso

Megjelenik a Közigazgatási és Igazságügyi
Minisztérium, a FBŐ és a II., IV., V., VIII., IX.,
XIII., XIV., XV., XVIII., XXI. és XXIII. kerületi,
valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi,
a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a
Lórévi, a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszent-
miklósi, az Érdi és az Esztergomi Bolgár
Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098

MS Mester Stúdió, iGlobe Nyomda

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrássy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Círil és Szent Metód Bolgár Pravosz-
láv Templom
1097 Bp., Vágóhid u. 15.
tel.: 06-30-496-4997

Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrássy út 14.
tel.: 269-4246

Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános
Iskola és Gimnázium
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 474-0536, 474-0537

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 06 20 250-7339

Carevec Étterem
és Hotel Rila

1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-1797 és 216-1621

Моята гатанка

Измисли гатанка и я нарисуй, ако желаеш!

Мили деца, вие обичате да творите, обичате задачите-закачки, а гатанките са точно това – да ви карат да мислите. В този конкурс може да участвате с ваши собствени гатанки. Огледайте се. Предметите около вас ви молят да измислите гатанки за тях. Опитайте! Можете! Участват всички деца до 16 г. възраст.

Краен срок за получаване на гатанките: 30.4.2011 г.

Класирането ще се извърши в три възрастови групи: първа група - до 7 год.; втора група - от 8 до 10 год.;

трета група - от 11 до 16 год. Трябва да бъде спазена класическата форма на гатанката - Що е то? Необходима информация:

- лично и фамилно име

- точен адрес

- учебен клас и навършени години

- учебно заведение

- телефон и e-mail за контакт.

Изпращане на конкурсните материали:

Гатанките изпратете на e-mail: gatanki@mail.bg

Да учим български в България

Туристическа агенция „Международни пътувания“ ЕООД предлага летен детски езиков лагер в България. Лагерните смени стартират на 1 юли и 1 август 2011 г. и са с продължителност 1 или 2 седмици. В едни от най-приятните кътчета в родината, където езиковото обучение е съчетано с активна лятна ваканция – София, Добринище (Пирин планина), Царево и Китен (Южно Черноморие). Участниците в лагера ще бъдат обособени в две възрастови групи – 8-13 години и 14-18 години.

Информация за езиковия лагер на български и на английски език ще намерите и на сайта: www.bulgariaguide.com.

1%

Pro Schola Bulgarica Alapítvány 18066184-1-42

2010-ben a Pro Schola Bulgarica Alapítvány a következőkre használta fel az adókból kapott 1%-ot:

- tanulmányi kirándulás Nagykanizsára – *A trák cárok völgye* c. kiállítás megtekintése
- számítógépes terem felszerelése a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskolában

Jantra Néptánc Egyesület 18704950-1-13

A Jantra Néptánc Egyesület az idén első ízben jogosult az adó 1%-ra. A Jantra Táncegyüttes legfontosabb felépései 2010-ben:

- BULFEST 2010, amelyen megkapta a CIOFF Bulgária kiváló minősítését
- részvétel a thaiföldi folklórfesztiválon a CIOFF Bulgária minősített táncegyüttesként

Magyar Bolgár Ortodox Egyház technikai szám: 0372

Поради липса на място обявите са публикувани в съкратен вид. Цялата информация може да ви бъде изпратена по имел. Обърнете се към редактора: bulveszt@gmail.com

Редакцията си запазва правото да редактира и съкращава получените материали.

Материали не се връщат.

Пишете ни:

bulveszt@gmail.com



április • април

MŰSOR • ПРОГРАМАТА

6, Bolgár Művelődési Ház	12.00	Клуб на пенсионера <i>Nyugdíjasklub</i>
9, Bolgár Művelődési Ház	19.00	Гласът на Балкана (българи, гърци, сърби, румънци) <i>Balkán Hangja (bolgár, görög, szerb, román)</i>
13, Bolgár Művelődési Ház	18.00	Малко театро: Театрално ателие <i>Malko Teatro: Színházi Műhely</i>
15, ELTE	11.00	Среща на студентите от българска филология с писателя Иван Димитров (на български език) <i>A bolgár szakos egyetemisták találkozója Ivan Dimitrov íróval</i>
15, Merlin Színház	17.30	Майките – Спектакъл с участието на артистите Естер Над Калози, Петер Шерер, Йозеф Тот, Габриела Хаджикостова и авторката на романа Теодора Димова <i>Az anyák – kétnyelvű előadás Nagy Kálózy Eszter, Scherer Péter, Tóth József, Hadzsikosztova Gabriella és Teodora Dimova, a regény szerzője</i>
16, Millenáris Park	14.00	Разговор на участниците във фестивала на дебютните романисти. С участието на българския писател Иван Димитров (на английски език, с превод на унгарски) <i>Elsőkönyvesek fesztiválja: Beszélgetés európai írókkal, köztük a bolgár Ivan Dimitrovval (angol nyelven magyar szinkrontolmácsolással)</i>
16, Millenáris Park	18.00-19.00	Разговор с Теодора Димова (на български и унгарски) <i>Beszélgetés Teodora Dimovával (magyar tolmácsolással) EU-stand</i>
22, Bolgár Művelődési Ház	18.00	Откриване на изложба икони <i>Ikonkiállítás megnyitója</i>
22, Eötvös 10	19.00	Премиерен концерт на Балкан консорт (с подкрепата на БМС в Терезварош) <i>The Balkan Consort bemutató koncertje (a Terézvárosi BKÖ támogatásával)</i>
22, SZIKRA cool•tour•house	18.00-19.00	Фокателеп (Емил Билярски), промоция на диск <i>Fókatelep (Emil Biljarszki) – lemezbemutató</i>
26, MűPa	19.30	Концерт на хор „Ангелите” и Марта Шебецен <i>Az Angelite női kórus és Sebestyén Márta koncertje</i>

Изложба „Десетилетия” на Естер Кнайс и Огнян Кожухаров в БКИ – до 16 април
Kneisz Eszter és Kozsuharov Ognjan Évtizedek c. kiállítása a Bolgár Kulturális Intézetben – április 16-ig